

VIDEO > Kunst sinu ümber. Päril elu kunstnik Flo Kasearu

Kaarin Kivirähk

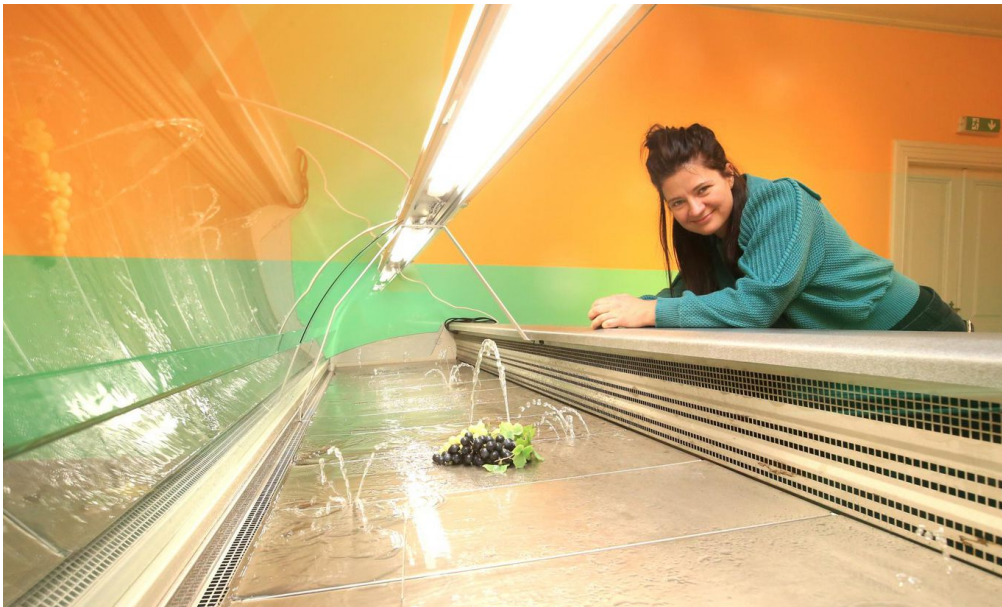
KAASAEGSE KUNSTI EESTI KESKUSE KOMMUNIKATSIOONIJUHT

Marika Agu

KAASAEGSE KUNSTI EESTI KESKUSE KURAATOR

6. märts 2020, 19:00

Flo Kasearu oma uuel näitusel installatsiooniga «Ümberõpe» (2020). FOTO: Margus Ansu

Flo Kasearu avas kaks nädalat tagasi Tartu Kunstimuseumis näituse «Ohustatud liigid», kus lahkab oma emale kuulunud külapoe saatust. Teemad Flo Kasearu kunstis ongi tihti seotud «päris eluga». Olgu selleks siis omanimeline majamuseum Pelgulinnas, kus piirid kunsti ja elu vahel sulanduvad üheks, naiste tugikeskuse elanikega koos tehtud «Varjupaiga festival», mida külastas ka president, või arhitektuurimuseumis eksponeeritud teos «Ruumilised suhted», millega kaasnevaid üürikuulutusi oli täis kleebitud kogu Tallinn.

KUULA ARTIKLIT

TELLIJALE

Kaarin Kivirähk: Su näitus Tartus räägib ettevõtlusest. Miks selline valik?

See lugu sai alguse väikepoe, mida mu ema 24 aastat pidas. See pood on ka minule emotsionaalselt oluline, sest samamoodi nagu ma olen tihti kunstnikuna sunnitud oma pere tööjõudu kasutama, nii töötasin ka ise suviti pikki päevi poes leti taga. Ka minu vanaema oli selles poes tööl, ema elukaaslane parandas aknaid ja lõhkus jääpurikaid. Järjest hakkas poe lähedusse tekkima suuremaid poode, kõigepealt üks Rimi, siis teine. Aina enam kahanes poe sortiment, kuni eelmisel aastal pani ema poeuksele sildi «Remont». Pärast seda on pood kinni olnud. Sellega seoses tekkis mul mõte kasutada olukorda ära ning teha näitus ettevõtte lõpust. Eestis räägitakse palju *start-up*-äri alustamisest, aga miskipärast ei räägita äri lõpetamisest.

Marika Agu: Kuidas su ema sellesse suhtub, et teda oma projektis kasutada?

Kui osalesin Gwangju biennaalil (üks maailma olulisemaid kunstiüritusi, Flo Kasearu osales seal 2016. aastal – K. K. ja M. A.), siis oli seal austraalia kunstnik Dale Harding, kes teeb kunsti aborigeenide kultuurist, ja ta tuli biennaalile koos oma emaga. Seda oli nii sümpaatne näha, kuidas kunstnik võtab oma ema Koreasse näituse avamisele kaasa! Nüüd olen ma ise samasugune: ema pood on peaosas ja näitusebrošüüris on intervjuu emaga, ja muidugi oli ta ka avamisel. Tartu pole kaugel.

Flo Kasearu majamuseum Pelgulinna. FOTO: Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse Arhiiv

Kivirähk: Oled näituse jaoks uurinud ka laiemalt naisi ettevõtluses. Mida sa teada oled saanud?

Iga naisettevõtja on sama ebatüüpiline kui meesettevõtja. Aga kui rääkida statistikast, siis näiteks sotsioloog Kairi Talves on arvuliselt välja toonud, et naine tahab pigem teha tööd kodu juures, võimalusel loob töökoja oma koju. Mina olen ka selle tüüpiline väljendus – tegin ju oma kodust majamuseumi, mis on igas mõttes mõistlikum kui eraldi ateljeed üürida.

Naine kaasab tihti oma pere liikmeid, mis on ka minu puhul nii, ning pangalaenu võtab vähem kui meesettevõtja. Statistika järgi käib naine koolitustel, tihti on tal kaks kõrgharidust, kuid julgeb ikkagi vähem ettevõtlusega alustada kui mees. Ajalooliselt pole naised ju võimu juurde pääsenud, seepärast on statistika selline.

Agü: Sinu ema on ka Pärnu naiste tugikeskuse juht. Oled selle elanikega töötanud *performance*'is «Privaatsuse sooviavalduse ilmestamine» ja aastapikkuses projektis «Varjupaiga festival». Mida see sulle õpetanud on?

Mu ema on uudishimulik ja tal on pealehakkamist, selles mõttes oleme sarnased. Ta asutas kümme aastat tagasi Pärnus naiste varjupaiga. Üks õppetund, mille olen sealt saanud, on õppida mitte andma hinnanguid. Naistevastane vägivald on nii suur teema, sellega kaasneb kogu ajalooline taak, millest pole varem räägitud, sest arvati, et see on normaalsus. Seetõttu ei tohi kunagi ohvrit hukka mõista – ei tohi süüdistada, et miks sa talusid vägivalda, miks sa ära ei läinud.

Olen kohtunud tõeliste ellujääjatega, kes on tulnud varjupaika viie lapsega, teinud oma elus kannapöörde ja saavad nüüd hästi hakkama, aitavad ka teisi. Ilus on kõrvalt näha, milliseid muutuseid need naised läbi teevad. Olen õppinud ka seda, et kunstnikuna teen pildi ja panen seinale, mis on väga tore, aga kui ma saan nende naistega töötades teha kunstiprojekti, mis on ühtlasi neile inimestele kasulik, siis on see veel toredam. Mulle meeldib olla päris eluga seotud ja ma ei suudaks vist olla selline kunstnik, kes teeb ainult oma stuudios tööd ega ole vahetus kontaktis ja suhtluses väljaspool stuudiot toimuvaga.

Mulle meeldib olla päris eluga seotud ja ma ei suudaks vist olla selline kunstnik, kes teeb ainult oma stuudios tööd ega ole vahetus kontaktis ja suhtluses väljaspool stuudiot toimuvaga.

Kivirähk: Minu meelest võikski sind nimetada ettevõtlikuks kunstnikuks selle sõna otseses tähenduses. Sa oled kunstnik, kes võtab ette, isegi kui see ei mahu alati selle raami sisse, mida sinult oodatakse.

Mulle meeldib teha kunsti eri kohtades: olgu avalikus ruumis, muuseumis, galeriis või mingis hoopis mingis X-koahas. Võiksin ju teha kunsti ka ainult valges kuubis, kuid olen aktiivselt ebapüsiv ja minu ettevõtlikkus seisnebki selles, et asun väljaspool tavalisi kunstivorme. Ma pole kunstnikuna endale paika pannud kindlaid reegleid, milles ma rutiinselt toimetan, ma ei suuda eriti kaks korda samas galeriiski näitust teha.

Samas, kunstnikuks olemise kaudu saan tegeleda kõigi nende teemadega, mis mind parasjagu köidavad. Eks see ole iseloomu küsimus: mõnele meeldib just üksi ateljees nokitseda, kuid mind huvitab kontakt sellega, mis on väljaspool seda. Ma pole kunagi üürinud stuudiopinda. Tõnis Saadoja ütles kunagi ilusasti, et kunstnik on ühe jalaga päris elus ja teise jalaga kunstis ehk fantaasias, küsimärkides, ootamatuses.

Agu: Oma töös «Creative Estonia» oled kriitiliselt kommenteerinud loomemajanduse temaatikat. Mis suhe sul sellega on? Hetkel ehitad koos kunstnikest-kuraatoritest äripartneritega EASi rahaga Paljassaarde kunstiproduktiooni keskust Naked Island.

Naked Island on mingis mõttes meie vastus loomemajandusele. Üldiselt on nii, et kunstnikud üürivad kusagil vanas hoones ajutiselt ateljeed ning kui maksujõulisemad kliendid saabuavad, peavad kunstnikud lahkuma. Meie panime neljakesi oma oskused, initsiatiivi, aja, isiklikud ja perekondlikud finantsid ja kogemused kokku, moodustasime OÜ, et luua varametes hoonesse normaalsete tänapäevaste töötingimustega tööpindade kompleks. Soov oma töötingimusi parandada on niivõrd suur ning kuna panustame sinna väga palju aega ja ressursse, soovime teha need võimalused ka teistele kättesaadavaks. Me tegutseme selle nimel, et mitte olla see loomemajanduse esimene kiht, kelle peal hiljem muu maailm üritab sõita.

„Creative Estonia“ (2012). FOTO: Kaader Videost

Kivirähk: Kuidas sa eelolevat naistepäeva tähistad?

Iga päev on naiste ja meeste ja ohustatud liikide ja inimõiguste päev. Naistepäeval lähen Rootsi installeerima ja avama Jussi Koitela ja Inga Lāce kureeritud rahvusvahelist projekti «Performing the Fringe». Arvan, et naistepäeval võiks tegeleda rohkem selle algupäraga – tegelikult ei ole see ju ainult lillede ja tordi kinkimise päev, vaid võimalus rääkida naiste olukorrast ühiskonnas ja tähistada võrdseid võimalusi.

Flo Kasearu teosteseeriat, «Personaliprobleemid», (2020) analüüsivad Kaarin Kivirähk ja Marika Agu

Flo Kasearu ja tema installatsioon
«Personaliprobleemid» (2020).
FOTO: Margus Ansu

Flo Kasearu kolmeosaline *ready-made*-seeria räägib müüja identiteedist väikekoha toidupoes. Seinale laotatud töövormid, rangete hügieeninõuetega seonduvad türkiisrohelistes kitlid näivad nagu trofeed igapäevavõitlusest üha armutumates majandustingimustes. Teos esindab hästi Flo Kasearu loomingut, millele on iseloomulik olemasolevate tavaelust pärit objektide ehk *ready-made*'ide kasutamine ootamatus kontekstis.

Need hüljatud poemüüja töövormid on maaelu raskendava riigipoliitika ja korporatiivse kaubanduse tagajärg. Müüja, kellele sellised trofeed kunagi kuulunud on, seisab iga päev väikepoe leti taga, kuulates ära poekülastajate rõõmud ja mured, müües neile kaupa ja tegeledes kauba vastuvõtmisega. Tihti tuleb seista silmitsi ka klientide pahameelega, olgu selle põhjuseks siis maksupoliitika tõttu muutunud hinnad või konkurentsiolukorra tõttu muutunud kaubavalik.

Nii on igapäevase elemendi aukohale seadmine austusavaldus väikepoodide müüjatele ja samal ajal tähelepanu juhtimine karmile kapitalistlikule olelusvõitlusele, kus poepidajast on järel vaid kittel, mis jahisaagina seinale riputatakse.

Flo Kasearu (1985)

- Õppinud Eesti Kunstiakadeemias maali (BA) ja vabasisid kunste (MA)
- Flo Kasearu Majamuuseumi (Pebre 8, Tallinn) direktor alates 2013. aastast
- Sõltumatu Etenduskunsti Auhind (2016), Köler Prize'i *grand prix* (2012), noore kunstniku preemia (2008)
- Kunstnikupalga saaja 2017–2019
- Isikunäitus «Ohustatud liigid» Tartu Kunstimuuseumis kuni 31. maini

